

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Profesor Universitar, fost Procuror-general la Curtea de casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESADESCU**REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU****ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla.	45 lei
6 luni	20
3 luni	10
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI—5**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Expunerea de motive pentru organizarea cazierelor judiciare în România, de d-l profesor I. Tanovicăanu;

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de apel din București, s. IV: *Primul-procuror al Tribunalului Muscel cu Ion N. Chelcea*, cu o Notă de d-l I. Tanovicăanu; Judecătoria oculului rural Suraia-Putna: *Necidai Lazăr cu Iovița Stan Tânase Andrei*, cu o *Observație* de d-l D. Alexandrescu.

Publicăm odată cu Anteproiectul de lege asupra asigurărilor contra accidentelor muncii *) și expunerea de motive și anteproiectul de lege relativ la organizarea cazierelor judiciare în România, făcut tot în aceleaș împrejurări și netransformat în lege tot din aceleaș cauze. Adăogăm însă, că acest proiect este datorat în întregime d-lui I. Tanovicăanu, de oarece dănsul rugase pe d-l D. A. Grecianu să introducă în România cazierele judiciare.

EXPUNERE DE MOTIVE

PENTRU

**ORGANISAREA CAZIERELOR JUDICIARE
ÎN ROMÂNIA**

Una din cele mai grele probleme ale societăților moderne este recidiva, adică starea acelor indivizi, care fiind certați de judecată, continuă să comită infracțiuni noi.

Problema e desigur veche, însă nici odată ea n'a avut interesul pe care l'are în zilele noastre, din cauza profunde schimbări ce s'a operat în legislațiunile europene în decursul secolului al XIX-lea.

În Franța în 1781 pedeapsa cu moarte se aplică în 115 cazuri, iar în Anglia, chiar la începutul secolului al XIX-lea, în 150 de cazuri, ¹⁾ așa că un distins magistrat englez Ch. Phillips, spuneă în 1858, vorbind de începutul secolului al XIX-lea: «Noi spănzurăm pentru tot, pentru furt de valoarea unui șeling, pentru 5 șelungi, pentru 40 de șelungi, pentru 5 livre sterlinge, pentru tăierea unui arbore. Noi spănzurăm pentru furtul unui berbec, unui cal, unui bou, unei vaci, pentru plăsmuire

de monetă, pentru fals în scripturi, pentru vrăjitorie, pentru lucruri care ereau, și pentru lucruri cari nu puteau să existe.»²⁾

Dacă legea ereă atât de aspră cu infractorii primari, cu atât mai puțin ea nu ereă îngăduitoare cu recidiviștii. O regulă cunoscută a vechiului drept penal, pe care o găsim nu numai în tot apusul Europei, chiar în legislațiunea relativ umană numită Carolina, dar și în vechea noastră legislațiune, este că, dupe trei furturi, fie ele din cele mai mici, recidivistul ereă pedepsit cu moartea. «Si tamen reiteratur tertia vice — spune Prosper Farinaceus — potest pro tribus furtis, *quamvis minimis* poena mortis imponi.»³⁾

Se înțelege de sine că, în astfel de circumstanțe, când pedeapsa cu moarte ereă răspândită cu profuziune, când pentru o mulțime de vine mari și mijlocii, și une ori chiar din cele mai mici, dacă erau repetate de trei ori, legea aplică pedeapsa capitală, recidiva nu puteă să presinte gravitatea pe care o presintă în zilele noastre, atât din cauza temerii ce o inspira tutulor pedeapsa supremă, cât și din cauză că mulți din criminali fiind distruși, ei nu mai puteau săvârși noi infracțiuni. Pe atunci clasa infractorilor de profesiune, una din cele care astăzi dă mai mult de lucru poliției și justiției, nu există și nici nu puteă să existe.

În zilele noastre lucrurile s'au schimbat, cum firese ereă să se schimbe din cauza indulcirea legislațiunii penale; recidiva a devenit actualmente unul din flagelele societăților moderne, contra cărui legiuitorii și penalistii în perplexitate, nu știu ce arme să mai întrebuințeze. În teoria generală a criminalității, problema recidivei a căpătat o importanță cu atât mai considerabilă, cu cât recidiva făcând progrese pe fiecare zi, ea a ajuns să devie unul din factorii principali, poate cel mai de căpetenie al criminalității. «În adevăr-zicea d. Garraud în 1888-dela începutul secolului, statisticele penale constată acest duplu fenomen: numărul actelor delictuoose crește și acela al infractorilor scade: criminalitatea se concentrează dar asupra unui oarecare număr de indivizi, pe care nici o represiune nu-i intimidează, și care trăesc în stare de războiu declarat cu societatea regulată. Față cu ei penalitatea nu poate avea decât un obiectiv: de

²⁾ Ch. Philips. Vacation thoughts on capital punishment. London, 1858 p. 13. (După d'Olivecrona Peine de mort) edit. fr. Paris 1893, p. 19.

³⁾ P. Farinaceus. Praxis et theor. crimin. Quaest XXIII; Ordon. Carolina din 1532 art. 152; Îndreptarea legii, 1652, Glava 346 § 6 7, 22 și altele.

*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 17, 18 și 19 din anul curent.
¹⁾ Publications de l'association pour l'abolition de la peine de mort. No. 4. Liège 1865, p. 12.

a-i reduce prin măsuri exclusive în neputință de a vătămă⁴⁾

Profesorul dela Lyon arată foarte bine importanța problemii recidivei și interesul de a distinge pe infractorii primari de recidiviștii de profesiune: pentru cei din urmă dănsul propune măsuri exclusive.

În ce consistă aceste măsuri exclusive?

Ne-o spune d-l I. Léveillé, colegul său dela Facultatea de drept din Paris, într-un articol publicat în ziarul *Le Temps* din 8 Iunie 1886. După dănsul codicele penal va trebui să se compună din două volume: cel dintâiu relativ la infractorii primari, iar cel de al doilea relativ la recidiviștii de profesiune; pentru cei dintâiu se va întrebuiți închisoarea, pentru cei din urmă expatrierea, ca unii ce s'au probat că nu pot fi adaptați meziului social în care trăiesc prin mijloacele de care dispune astăzi societatea.

Importanța recidivei și prin urmare a distincțiunii între infractorii primari și recidiviștii de profesiune fiind evidentă, a trebuit să se caute un mijloc pentru constatarea recidivei.

Acest mijloc s'a găsit în instituirea cazierelor judiciare, introduse pentru prima oară în Franța în anul 1850 de Eug. Rouher, Ministrul Justiției, după propunerea lui Bonneville de Marsangy, pe atunci procuror la tribunalul din Versailles, iar mai târziu consilier la Curtea de apel din Paris.

Legiuitorul francez n'a ajuns de odată la această minunăție și mult folositoare instituțiune, ci treptat și după mai multe încercări.

Registrelor alfabetice de condamnați, prevăzute deja de codicele de procedură penal francez din 1808 în articolul 600—602 (573—575 din Procedura penală rom.), nu puteau servi pentru constatarea recidivei, după cum dorise legiuitorul. În adevăr, e greu de a cerceta pentru fiecare din preveniții unei țări, toate numele condamnaților începând cu aceeași literă, în registrele în cari s'au înscris în timp de 10, 20, 30 ori 40 ani.

Cu introducerea în 1832 a foiletoanelor mobile de H. Gisquet, prefectul poliției din Paris, cercetarea și găsierea a devenit cu mult mai ușoară, fiindcă foilețele așezându-se în ordine alfabetică, nu numai după prima literă a numelui, ci după întregul nume, se căută și se găsește numele în cazier după cum se caută și se găsește un cuvânt în dicționar.

Dar și acest sistem, relativ mai bun, a început să aibă inconveniente din cauză mulțimii foiletoanelor, care a ajunsese să facă impracticabilă căutarea unui nume, mai ales a numelor de familie mai comune.

La acest inconvenient a remediat luminoasa idee a lui Bonneville de Marsangy, inițiatorul cazierelor judiciare, prin discursul său din 5 Noembrie 1848 rostit cu ocaziunea solemnității de deschidere a tribunalului civil din Versailles.

În ce consistă reforma propusă de Bonneville de Marsangy?

Ea este de o extremă simplitate și se poate exprima perfect prin însuși intitulatura discursului lui Bonneville de Marsangy: «Localizarea la grefa tribunalului județului natal a informațiilor judiciare relative la fiecare condamnat». Cu alte cuvinte, după cum se exprimă însuși inițiatorul reformei în discursul său, grefa fiecărui tribunal, trebuie să poseadă alături cu actele stării civile

ale persoanelor născute în județ, și «Colecțiunea necetată completă a actelor lor de stare penală».

Care este utilitatea acestor acte de stare penală?

După Bonneville de Marsangy, sistemul cazierelor judiciare n'a dat decât rezultate folositoare sub toate punctele de vedere; el a obținut aprobări unanime și n'a avut adversari decât pe răufăcători, pentru care este în adevăr un subiect de groază. Recapitulând aceste rezultate, el susține utilitatea cazierelor judiciare sub opt puncte de vedere; anume al 1) Represiuni; 2) Prevenirii infracțiunilor și moralizării sociale; 3) Curățirii listelor electorale și ale juraților; 4) Compunerii gardei naționale și a armatei; 5) Recrutării în funcțiunile publice; 6) Relațiilor între cetățeni; 7) Relațiilor între naționale; 8) Căștiului financiar⁵⁾.

De sigur că e oarecare exagerațiune în această lungă enumerațiune pe care le prezintă cazierele judiciare. Încă din anul 1870, un alt magistrat, O Despatys, de altminterea partizan călduros al cazierelor judiciare, și autorul unui tratat elasic asupra lor, a făcut rszerve foarte judicioase asupra unora din aceste foloase⁶⁾. Astăzi, nu numai că unele din aceste rezerve s'au găsit întemeiate, dar chiar s'a semnalat oare-care inconveniente serioase, asupra cărora discuțiunea nu este încă închisă, și pe care, după cum vom arăta, diferitele legislațiuni au căutat să le înlăture.

Dar dacă foloasele pe cari le aduc cazierele judiciare nu sunt așa multiple precum credeă Bonneville de Marsangy, condus de un amor de autor ușor de înțeles, nu e mai puțin adevărat că utilitatea instituțiunii rămâne mare și incontestabilă, așa că azi, după o aplicare de mai bine de o jumătate de secol, putem și noi să repetăm cuvintele autorului că «instituțiunea cazierelor judiciare a obținut aprobări unanime, și n'are adversari decât pe rău făcători».

Primul, și cel mai mare folos al cazierelor judiciare este cunoașterea recidivei, și, prin urmare, puțința pentru judecător de a da culpabilului pedeapsa meritată. Toate condamnațiunile penale fiind trimise și concentrate la grefa tribunalului unde este născut infractorul, îndată ce cunoaștem numele și locul nașterii unui infractor, se poate obține cu ușurință dela grefa tribunalului respectiv o însemnare de toate antecedentele sale penale. Cu modul acesta dispozițiunile legii penale relative la recidivă (art. 41—46 din Codul penal), care desigur că nu sunt prin ele mai puțin importante, nu mai rămân, ca astăzi, aproape de desăvârșire neaplicate în marele detriment al interesului public. Se evită în același timp și o inegalitate, căci actualmente fără caziere judiciare, agravarea recidivei se aplică aproape numai la țărani, cari adeseori în naivitatea lor spun singuri, când sunt întrebați, pedepsele pe cari le-au suferit, pe când infractorii sireți, or aceia cari pot plăti un avocat, știind că procurorul nu are mai niciodată mijloc să cunoască antecedentele lor judiciare, se ferese să le mărturisească atunci când sunt întrebați, și scapă astfel de agravarea rezultând din cauza recidivei.

Acest prim folos al cazierilor judiciare de a face să se cunoască recidiva, nu numai că e recunoscut de toată lumea, dar chiar a căpătat azi o mai mare importanță, din cauza concepțiunii moderne a criminalității și din cauza latitudinii mai mari în privința pe-

⁴⁾ Garraud, *Traité de droit pénal français*. Paris 1888. T. II No. 183, p. 307 și Précis de droit criminel, Paris, 1888, 3-ème No. 336, p. 368; Confr. F. Dupont, *Rapport in Bulletin de l'Union internat. de droit pénal*, Berlin, 1905 (an XIII) p. 85).

⁵⁾ Bonneville de Marsangy, *De l'amélioration de la loi criminelle*. Paris, 1864, 2-ème tirage, 1-ère partie, pag. 653.

⁶⁾ Ibidem, pag. 713—715.

⁷⁾ O Despatys, *Traité théoret. et prat. des Casiers judic.* Paris, 1870, pag. 129 și urm.

depsi lăsată judecătorului penal de legislațiunile contemporane.

Deja în 1848 Bonneville de Marsangy zicea în importantul său discurs aceste înțelepte cuvinte: «Pentru ca pedeapsa să fie eficace, trebuie ca să fie proporționată, nu numai cu gravitatea intrinsecă a infracțiunii, dar mai cu seamă cu gradul de perversitate al culpabilului». Acum acest adevăr este în de obște recunoscut în știința penală; când e vorba de judecata unui individ, infracțiunea în sine însăși nu e totul, ea este numai unul din elementele cari vor servi pentru aplicarea pedepsei. La infracțiuni absolut identice, judecătorul poate să dea pedepse foarte diferite din cauza antecedentelor infractorului care le-a comis. Astăzi știința nu mai preconizează pedepsele fixe, ci revine la vechiul sistem al dreptului larg de apreciere al judecătorului penal; cu circumstanțele atenuante, admise în aproape toate legislațiunile europene, legiuitorul francez a făcut un mare pas în această direcțiune, iar Codicele penal olandez din 3 Martie 1881 a mers și mai departe suprimând minimum pedepselor. În această mare latitudine, care se lasă judecătorului penal să întrevadă principiul înțelept al individualizării pedepselor, principiu care a fost totdeauna în conștiința penaliștilor, dar care niciodată n'a fost mai bine înțeles și formulat decât în zilele noastre, mai cu seamă de adeptii școlii pozitiviste penale⁸⁾. Astăzi mai bine decât oricând s'a înțeles că, dacă infracțiunea poate fi uneori efectul unui concurs de circumstanțe nenorocite, și în complect desacord cu individualitatea infractorului, antecedentele penale însă, mai ales când ele sunt numeroase, servesc de minune pentru a dovedi gradul de perversitate al infractorului și a determina pedeapsa carei se cuvine.

Pentru constatarea însă a acestor antecedente penale, niciun mijloc mai nemerit nu s'a găsit până astăzi de cât cazierile judiciare, și astfel se explică favoarea de care ele se bucură la unanimitatea oamenilor de știință, precum și introducerea lor la cele mai multe State civilizate ca Franța, Belgia, Germania, Italia, Austria, Olanda, Portugalia, Egiptul și unele cantone elvețiene⁹⁾.

Al doilea folos, pe atât de mare pe cât este de incontestabil, al instituțiilor cazierelor judiciare, este împiedicarea indivizilor care au suferit certe condamnări penale, infamante, de a fi alegători ori jurați, administratori, cenzori sau reprezentanți ai unei societăți comerciale, de a face parte din armată, din barou ori din corpul tehnic, de a ocupa vre-o funcțiune publică etc.¹⁰⁾. Fără cazier judiciare incapacitățile rezultând din unele condamnări penale, devin adese ori iluzorii față cu infractorii abili care știu să ascundă trecutul lor mutându-se dintr'un județ într'altul.

Aceasta însă nu e bine să se întâmple; legea trebuie să fie respectată și să nu se arate neputincoasă față cu indivizii care îndrănesc să cerce să o fraudeze.

Bonneville de Marsangy a scris în această privință câteva linii frumoase, pe care nu ne putem opri să nu le reproducem. «Să ne ferească D-zeu—zice dânsul—ca prin cazierile judiciare, noi să pretindem să semnalăm fără milă la neîncrederea publică, să legăm la un pi-

lori al opiniunii, pe toți acei cari, după ce au înfrânt legea, vor fi plătit datoria lor de expiațiune! Nu, fără îndoială; pe cât timp ei vor rămâne în atitudine pasivă și resemnată ce li se cuvine, spiritul de fraternitate poruncește ca să se respecte nenorocirea lor, ca să venim în ajutorul căinței lor! Dar dacă, voind să uzurpe drepturile și atribuțiunile pentru care fapta lor i-a făcut nevrednici, ei ar îndrăzni să se prezinte în forum, dacă vor cuteza să se apropie de urna electorală sau să se sue pe seauul de judecător; dacă ei vor cuteză să se amestice pe furis în rândurile bravilor noștri soldați, ale generașilor noștri cetățeni, apărătorii ai ordinii și ai legilor; dacă mai cu seamă ei ar îndrăzni să vină în cluburile noastre ca să predice revolta or anarhia, voesc atunci ca autoritatea, fixând asupra lor ochiul ei sever, să-i facă să înțeleagă că ea cunoaște secretul lor, că are în mână biografia lor exactă, și că astfel înștiințată, ei să reintre îndată în tăcerea ei, și în întunecimea din care n'ar fi trebuit să iese niciodată»¹¹⁾.

Acest folos există în toate țările cari au adoptat instituțiunea cazierelor judiciare, și în țara noastră el nu va fi mai mic ea în alte părți.

Mulțimea aspiranților pentru funcțiuni publice ne dă puțină unele alegeri destul de largi, spre a nu fi nevoiți să dăm funcțiuni aceluia care s'au făcut nedemni prin purtarea lor. Dacă, atunci când e vorba de recrutarea funcționarilor publici, adese ori nu avem mijlocul să alegem pe cei mai buni, cel puțin cazierile judiciare ne vor da puțină să îndepărtăm pe cei mai răi, indicând pe aceia care au suferit o condamnățiune penală infamantă.

De asemeni, în ceceea privește formarea listelor de jurați, cazierile judiciare vor fi folositoare fiindcă, împiedicând înscrierea persoanelor nedemne de a fi jurați, vor evita casările care provin din faptul că unul sau mai mulți jurați nedemni au luat parte la judecata unui proces.

Și trebuie să se noteze că aceste casări se întâmplă totdeauna în interesul infractorilor, niciodată în interesul societății, de oarece conform legii, când un acuzat e achitat, nu se mai poate cere casarea pentru incapacitatea unuia or mai multor jurați, pe când, în caz de condamnare, deciziunea Curții cu jurați se poate casa pentru acest motiv. Odată înființate cazierile judiciare, aceste casări nu se mai pot întâmpla decât din cauza unei neglijențe de neertat a ministerului public, care totdeauna va avea posibilitatea de a cerceta prealabil dacă în lista de sesiune s'au strecurat persoane incapabile de a fi jurați din cauza condamnățiunilor ce au suferit.

Afară de aceste două mari interese, mai trebuie relevat un al treilea nu mai puțin însemnat, cu toate că Bonneville de Marsangy nu-l menționează în enumerațiunea sa: e interesul pe care poate să-l tragă legiuitorul din instituirea cazierelor judiciare sub punctul de vedere al legiferării.

Am spus că, pentru legiuitorii moderni recidiva constituie una din cele mai importante probleme al științei penale, din cauza contingentului din ce în ce mai considerabil pe care-l dă recidiva în criminalitatea actuală. O mulțime de legi au fost edictate cu scopul de a împușca recidiva; pe de altă parte societățile de patronare lucrează în aceiași direcțiune, iar în ceiace privește penitenciarele, de la sine se înțelege că cea mai dintâi datorie a lor este, să lupte ca acei care au eșit din ele să iese definitiv și să nu se mai reîntoarcă.

¹¹⁾ Bonneville de Marsangy, op. cit., p. 667; conf. și cercul din 6 Noembrie 1850 a lui E. Rouher Ministrul de justiție al Franței.

⁸⁾ R. Saleilles: «De l'individualisation de la peine», Paris 1898, Félix Alcan.

⁹⁾ A se vedea țările cari au adoptat cazierile judiciare în G. Mironesco: «Traité théor. et pratique du Casier judiciaires», Paris 1899.

¹⁰⁾ Vezi art. 18—20 din Legea elect., art. 153 din Codul com.; art. 260—262 din Proc. pen.; art. 2 modif. 15 Aprilie 1905 al Legei recrutării; art. 6 din legea din 6 Decembrie 1864 a constit. a corpului de avocați; art. 22 din Legea corp. tehnic din 15 Iunie 1894, etc.

Cine va putea însă să ne spună dacă toate aceste efortări reunite, or numai unele dintr'însele au dat bune rezultate?

Cine va putea însă să ne lumineze dacă direcțiunea dată legilor represive în general, și legilor contra recidivei în special este bună și trebuie continuată, or rea și trebuie părăsită?

Negreșit numai statistica judiciară, pe care unii au numit-o *observatorul juridic*, și pe care d-l L. Lucchini, propunătorul legii cazierelor judiciare în Italia, o califică cu drept cuvânt: «un importantisim, fundamental, indispensabil coeficient, și o lumină a întregii opere administrative și legislative a Statului și a oricărui progres științific în disciplinele sociale»¹².

Însă o bună statistică judiciară nu e cu puțință fără instituțiunea cazierelor judiciare, căci altfel statistica e lipsită de datele relative la recidivă, și recidiva formează, după cum am spus, una din problemele de căpetenie ale criminologiei.

Spre a dovedi pe de o parte cât de mult s'a întins plaga recidivei, iar pe de alta afirmarea că, fără cazierelor judiciare nu se poate cunoaște adevărata creștere a recidivei, vom rezumă în câteva cuvinte, un foarte important raport al d-lui Otto Köbner, prezentat la Congresul din Paris din 1894, al Uniunii internaționale de drept penal sub titlul «De la méthode relative à l'organisation d'une statistique scientifique et uniforme de la recidive».

În raportul său d-l Köbner spune că aproape toate statisticele spre a stabili proporțiunea recidivei, compară pe recidiviști cu infractorii primari; aceasta însă—observă distinsul raportor—e o eroare, căci spre a ne face o idee de intensitatea recidivei, nu trebuie a compara elemente eterogene, adică pe recidiviști cu indivizii cari înainte nu suferiseră nici o condamnățiune. Logic și folositor pentru știință este de a compara pe indivizii deja condamnați ai unei țări, adică pe recidivabili, cu aceia care s'au făcut culpabili de recidivă, căci numai astfel se poate vedea dacă pedepsele și-au produs efectul dorit. Făcând în acest mod calculul recidivei d-l Garçon, cu ocaziunea unei cercetări asupra cazierelor judiciare din Lille, a probat că, pe când în statistica oficială, recidiva părea a fi de 42%, în fapt ea ce ridică în mijlocu de la 80 la 85%!

Sub formă de concluziune d-l Otto Köbner propunea că în viitor statisticele penale să se întemeieze din ce în ce mai mult pe cazierelor judiciare¹³.

Prin urmare se poate pune ca un axiomă că nu se poate avea o statistică judiciară bună, fără instituțiunea cazierelor judiciare, iar în cât despre statistică, e incontestabil că ea este un far conducător pentru legiuitor. «În adevăr—zice d-l G. Cadenazzi raportorul legii cazierelor judiciare în Senatul italian—statistica e numită cu drept cuvânt, observatorul juridic, pentru că urmând evoluțiunea dreptului, semnaleză inconveniențele pe care treptat le relevază în administrarea justiției, și inspiră, remediile preparând astfel terenul unei bune legislațiuni¹⁴».

Poate că este inutil să mai insistăm asupra utilității cazierelor judiciare; foloasele pe care le-am arătat că le aduce sunt destul de mari, ca să nu mai avem tre-

bunță de a mai adăoga altele de o importanță secundară, ori, care pot să fie contestate. Credem însă că e bine, sub formă de încheere a celor zise până aici, să reproducem frumoasele cuvinte cu care Eug. Rouher, Ministrul de justiție al Franței, care a introdus cazierelor judiciare, le recomandă prin circulara sa din 6 Noiembrie 1850, către Procurorii generali:

«Sub punctul de vedere judiciar, politice și chiar sub punctul de vedere al simplor relațiuni ale cetățenilor între danși, e ușor să înțelegem căștigurile ce rezultă din acest fel de cont deschis la numele fiecărui individ, și care, ținut fără încetare la curent, va arăta cu o riguroasă exactitate trecutul fiecărui cetățean: vrednică și nobilă încurajare pentru oamenii buni, bine făcător avertisment pentru aceia cari nu pot să fie reținuți prin singura lor conștiință în calea binelui, teribilă pedepsă pentru culpabilul care va căută zadarnic să scape prin vagabondare de reprobaarea care trebuie să-l lovească»¹⁵.

Dar nimic nu poate dovedi mai bine utilitatea cazierelor judiciare de cât debaterile din Parlamentul italian asupra legii No 87 din 30 Ianuarie 1902, care a organizat cazierelor judiciare în Italia.

Această lege, numită în Italia *la legge Lucchini*, după numele propunătorului ei profesorul Luigi Lucchini, a fost susținută de ministrul justiției d. Cocu-Ortu, și aprobată de Camera și de Senat cu mare majoritate. Atât în Camera cât și în Senat s'a discutat îndelung asupra unor chestiuni de organizare a cazierelor judiciare, despre care vom vorbi mai târziu, dar nimeni, absolut nimeni, fie în Camera, fie în Senat, nu a zis un singur cuvânt contra instituțiunii cazierelor judiciare, cari de altmintrelea funcționau în Italia pe cale regulamentară administrativă încă din anul 1865; din contra, cea mai mare parte din oratori au adresat mulțumiri și felicitări d-lui Lucchini inițiatorul legii asupra cazierelor judiciare.

Ce probă mai elocuentă de utilitatea acestei instituțiuni?

(Va urma)

I. TANOVICANU

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. IV

Audiența dela 23 Februrie 1910

Președenția d-lui C. SĂRATEANU, consilier

Primul-procuror al Tribunalului Muscel cu Ion N. Chelcea

Decizia corecțională No. 100

Atentat la podoare. — Săvârșirea lui cu violență. — Pedepsirea cu maximum închisorei corecționale. — Circumstanțe atenuante.

Dispozițiile din art. 60 din Codul penal, cari au a fi aplicate în cazul când pedeapsa de aplicat e maximum închisorei. — (Art. 264 și 60 din Codul penal).

1. Se face culpabil de delictul art. 264, alin. 1 din Codul penal, oricine săvârșește un atentat în contra podoarei îndeplinit sau cercat cu violență contra unui individ de sex bărbătesc sau femeesc, delict care se pedepsește cu maximum închisorei.

2. În art. 60 din Codul penal se cuprinde ca și în art. 463 din Codul penal francez, după care art. 60 s'a copiat cu mici modificări, două părți, fiecare cu norma ei de urmat: una în criminal, care e prevăzută în primele alineate, în cari se limitează maximum de aplicat, și alta în corecțional, cea prevăzută în ultimele două a-

¹² Discurs pronunțat în Camera italiană în ședința din 17 Maiu 1901.

¹³ Bulletin de l'Union internationale de droit pénal, V-ème vol p. 161—169, Berlin 1895.

¹⁴ În ședința din 27 Decembrie 1901. Vezi R. de Notaristefani. La legge Lucchini sul Casellario giudiziale. Verona 1902, p. 74.

¹⁵ Bonneville de Marsangy. De l'amélioration de la loi criminelle. 2-ème ed. Paris 1864. 1-ère partie, p. 678 și 679; O. Despatys. Traité des Casiers judiciaires. Paris 1870, p. 4 și 289.

liniate, în care se lasă toată latitudinea judecătorului corecțional, pentru micșorarea pedepsei.

Prin urmare, în corecțional, norma ce trebuie urmată de instanță în micșorarea pedepsei, nu poate fi decât cea din ultimele două aliniate ale art. 60, chiar când pedeapsa prevăzută pentru delict ar fi aceea a maximumului închisorei corecționale.

Curtea,

Asupra apelului d-lui procuror al Tribunalului Muscel contra sentinței aceluși tribunal cu No. 2087/909;

Având în vedere actele din dosar, concluziunile d-lui procuror ale părții civile și ale apărării;

Având în vedere că se impută inculpatului că în ziua de 31 Maiu 1909 a comis asupra fetei Lenuța Nicolae Hepeș, mai mare de 15 ani, un atentat la pudoare, cu violență;

Având în vedere că, în sprijinul acestei inculpațiuni se aduce, pe lângă mărturisirea inculpatului că a săvârșit faptul, dar fără violență, constatarea medicală a urmelor de siluire și arătarea sorei pacientei Maria Nicolae Hepeș de 13 ani, care confirmă în total declarația pacientei că faptul s'a săvârșit cu violență;

Având în vedere că tribunalul achitând pe inculpat, a depărtat aceste dovezi, sprijinindu-se pe depoziția martorului Gheorghe Ștefan, care a declarat, că ar fi auzit pe pacientă învâțând pe sora ei ce să declare cum și pe împrejurarea că informatoarea Maria Nicolae Hepeș ar fi variat în arățiile sale;

Având în vedere că, deși martorul Gheorghe Ștefan a declarat la tribunal și a repetat sub jurământ aceasta și la Curte, depoziția sa nu poate să inspire încredere, de oarece nu este verosimil ca pacienta să fi învățat pe sora sa, în chiar prezența martorului sau la o așa distanță de el, în cât să audă, mai cu seamă, când ele, cum recunoaște însuși martorul, nu mergeau tot alături de el, ci rămăneau și singure;

Având în vedere că, de alta parte, comparând diferitele declarațiuni ale informatoarei Maria Nicolae Hepeș nu se constată contradicții, cum susține tribunalul, pentrucă ea spune în toate ocaziunile, și chiar la Curte, faptul la fel și numai odată la procuror omite a vorbi de briceag omisiune care nu poate fi socotită ca o contradicție, ci cel mult ca o uitare sau neprecizare asupra acestui punct;

Având în vedere pe lângă aceasta și depozițiunile martorelor Anica Dumitru Arsene și Frusina Morariu, ascultate sub jurământ la tribunal și ultima și de Curte, depoziții cari confirmă faptul imputat inculpatului, pentrucă se arată de martore că au văzut a doua zi după fapt pe pacientă vânăță, sgarăiată la gură și cu tulpanul rupt, vâitându-se de ce i s'a întâmplat;

Că dacă martora Ileana Alexandru Ban spune, că inculpatul ar fi avut mai înainte relațiuni cu pacienta, aceasta nu exclude că în ziua de 31 Maiu, fata să nu fi acceptat propunerea, și inculpatul să fi întrebuințat violența pentru a-și îndeplini faptul;

Că nu se poate pune nici un temel pe arătarea martorei Maria Gh. Șerban, care declară că fata i-a spus că voește să-i facă rău și că astfel faptul nu ar fi avut ființă, pentrucă, această arătare este desmînțită de celelate dovezi și mai cu seamă de constatarea medicală a urmelor de violență;

Considerând dar că faptul s'a dovedit în sarcina inculpatului, și constituie delictul din art. 264, alin. 1 din Codul penal, care prevede maximumul închisorei și care text cetit în ședința publică de d-l președinte are următoarea cuprindere: (Urmează textul legii);

Având în vedere că Curtea ținând socoteala de împrejurările faptului, găsește că sunt circumstanțe atenuante în favoarea inculpatului;

Având în vedere că, admițându-se circumstanțe atenuante chestiunea de examinat este: care aliniat din art. 60 din Codul penal trebuie aplicat?

Având în vedere că, în art. 6) din Codul penal se cuprinde ca și în art. 463 din Codul penal francez, după care s'a luat cu mici modificări, două părți, fiecare cu norma ei de urmat: una în criminal, cea prevăzută în primele aliniate, în cari se limitează maximumul de aplicat și se explică de doctrină de ce, pentrucă faptele sunt prea grave și jurații acordă circumstanțele atenuante și concură astfel la aplicarea pedepsei, și alta în corecțional, cea prevăzută în ultimele două aliniate, în cari se lasă toată latitudinea judecătorului corecțional pentru micșorarea pedepsei (Faustin Hélie, vol VI, pagina 28). No. 2701);

Având în vedere că fiind în corecțional norma ce trebuie urmată de Curtea de apel, instanța corecțională, în micșorarea pedepsei nu poate fi decât cea din ultimele două aliniate ale art. 60 deși pedeapsa prevăzută de art. 264 din Codul penal, ar fi maximumul închisorei corecționale;

Că, dacă în aliniatul patru din partea I relativ la crime — în care se vorbește de maximumul închisorei corecționale și de regula imperativă de a nu se putea micșora pedeapsa la mai puțin de un an — se menționează și de tribunal, aceasta nu înseamnă că legiuitorul se ocupă acolo de tribunal în materie corecțională, ci în materie criminală, când judecă pe minori conform art. 65 din Codul penal, pentrucă de tribunale ca instanțe corecționale se ocupă la sediul materiei în cele două din urmă aliniate;

Că lucrul este așa, se poate ușor vedea din cetirea primului din aceste două ultime aliniate, unde se spune clar și în termeni destul de generali, că tribunalele corecționale sunt autorizate, chiar în caz de recidivă — și prin urmare când ar fi loc, conform art. 43 din Codul penal, la maximumul închisorei și chiar la îndoitul acestui maxim — a reduce pedeapsa închisorei până la maximumul de 15 zile și chiar mai jos ceace desigur nu s'ar fi făcut de legiuitor, dacă ar fi prevăzut pentru tribunalele corecționale într'un aliniat anterior, cel de la No. 4, regula că în caz de maximumul închisorei pedeapsa nu s'ar putea micșora la mai puțin de un an;

Că nu se poate nici susține că cele două aliniate 4 și 6 ar fi ambele aplicabile în corecțional și ar avea sferă de aplicațiune deosebite, cel cu No. 4 pentru maximumul închisorei, iar cel cu No. 6 pentru orice alt quantum de închisoare, pentrucă în o asemenea teorie s'ar ajunge la o soluție inadmisibilă și anume: că atunci când pedeapsa ar fi de 6 ani, mai mare decât maximumul închisorei, cum de exemplu în cazul când s'ar comite delictul din art. 119 sau 120 din Codul penal de un recidivist, care ar fi și funcționar public, în condițiile art. 165 din Codul penal, să se poată reduce pedeapsa la mai puțin de un an, iar în caz de maximumul închisorei nu;

Considerând că un argument și mai mult, în sensul că tribunalele corecționale au toată latitudinea de a reduce pedeapsa — chiar în caz de maximum — la minimumul de 15 zile și chiar mai jos se poate trage și din art. 882 din Codul comercial, în care legiuitorul, tocmai pentrucă regula din aliniatul patru, art. 60, nu ar fi aplicabil în materie corecțională a prevăzut-o în mod expres;

Considerând dar că față cu cele expuse, instanța corecțională trebuind să aplice — chiar în caz de maximumul închisorei, ca în speță, nu aliniatul patru, ci aliniatul șase, adică primul din cele două ultime aliniate ale art. 60 al cărui cuprins s'a cetit de d-l președinte și este trecut mai jos, urmează, ca făcând uz de acest aliniat, să-i reducă pedeapsa la 2 luni; (Urmează textul legii)

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Șt. Mladoveanu, Curtea admite apelul procurorului Tribunalului Muscel și condamnă pe Ion N. Chelcea la două luni închisoare, etc.

(ss) C. Sărățeanu; Șt. Mladoveanu; G. A. Mavrus; Șt. Urlățianu.

NOTĂ. — Credem că prin această decizieune Curtea de apel interpretează rău legea, și nu ne îndoiim că ea nu va forma jurisprudență. Toate argumentele Curții sunt specioase însă neintemeiate.

Se știe care este rostul limitei de un an din art. 60 din Codul penal; legiuitorul a crezut că pedepsele criminale, reduse la închisoarea de un an prin aplicarea circumstanțelor atenuante, nu vor mai părea atât de severe juraților încât să-i facă să aducă verdicte negative, spre a evita o condamnare prea severă. Când legiuitorul nostru din 1874 a transformat o nouă serie de crime în delict, *pe cele mai grave* din cele transformate le-a pedepsit cu maximum închisorii corecționale, iar în ceea ce privește scăderea prin aplicarea circumstanțelor atenuante, a lăsat tot vechia limită de un an, fiindcă el, corecționalizând aceste crime grave, nu se temea că judecătorii vor achita considerând limita de un an ca prea ridicată. Legiuitorul din 1874, cu alte cuvinte, a modificat maximum acestor pedepse, în scopul corecționalizării, iar minimum l-a păstrat tot cel vechiu dinainte de 1874.

În zadar Curtea dă ca un argument în susținerea deciziei sale cuvintele că tribunalele corecționale sunt autorizate, chiar în caz de recidivă, a reduce pedeapsa închisorii până la 15 zile și chiar mai jos, căci acest aliniat nu se referă la cazul când prin pedeapsa recidivei se ajunge la maximum închisorii corecționale (5 ani), de oarece el este scris într'un timp în care nu exista maximum de 5 ani de închisoare corecțională. În cazul însă, când se ajunge la maximum de 5 ani, nu alin. 8 din Codul penal trebuie să se aplice, ci aliniatul 5 al art. 60 din Codul penal.

Încât privește argumentul tras din art. 882 din Codicele de comerț, acest articol departe de a fi o derogare la art. 60 din Codul penal, nu este decât o simplă aplicare a lui pusă în materie comercială.

În adevăr, dacă art. 882 din Codul comercial ar fi o derogare la principiul că orice pedeapsă corecțională se poate reduce la 15 zile și chiar mai jos, pentru ce legiuitorul ar fi pus ca limită minimă a scăderii tocmai cifra de un an din art. 60 din Codul penal, la care legiuitorul voia să facă derogare prin art. 882 din Codul comercial?

Dealtmintrelea este inadmisibil, afară când e vorba de o lege interpretativă, a trage argumente de interpretarea unei legi din 1874, dintr'o lege promulgată cu 28 de ani mai târziu.

I. TÂNOVICEANU

JUDEC. OCOL. RURAL SUBAIA-PUTNA

Audiența dela 27 Februarie 1910

Carte de judecată civilă No. 42

Neclau Lazăr cu Iovița Stan Tânase Andrei

Vânzarea lucrului altuia — Art. 1407 din C. civil. — Cauza într'o convențiune. — Ce a înțeles legiuitorul prin cuvintele *justa causa* — Prescripția decenală din art. 190 din C. civil. — Termenul în care terțului proprietar este în drept să-și revendice lucrul. — Prescripția de 30 ani — (Art. 1407, 1409, 973 și 1900 din C. civil.)

1. Vânzarea lucrului altuia, în dreptul nostru ca și a cel francez, este o vânzare inexistentă, nulă, și legiuitorul român a eliminat art. 1599 ca și un ce inutil, fiindcă principiile fundamentale ale dreptului și principiile speciale materiei de vânzare indică în mod evident această nulitate.

2. Din modul de redactare al art. 1407 din C. civil reiese nulitatea schimbului, când unul din copermutanți nu este proprietarul lucrului fâgăduit sau dat de dânsul; și cum toate regulile prescriese pentru vânzare se aplică și la contractul de schimb (art. 1409 din C. civil), fără îndoială de acest principiu au fost călăuziți redactorii codului nostru și la traducerea materiei vânzării, fiind seamă de observațiunile făcute de autori ale căror păreri fuseser în acest sens.

3. Într'o convențiune. cauza este obligațiunea, scopul principal ce și-au propus părțile; într'un contract de vânzare știut fiind că proprietatea se strămută prin simplul efect al consimțământului, când nu posezi nici un imobil cert și determinat și vinzi un lucru precis și determinat și pe care nu-l ai, îndiscutabil că obligațiunea este considerată fără cauză, sau fundată pe o cauză falsă și, deci, conform art. 966 din C. civil, o atare convențiune este nulă și fără efect.

4. Legiuitorul prin cuvintele *justa causa* n'a înțeles decât convențiunea, independent de actul instrumental; *justa causa* este titlul abstract translativ de proprietate, concepțiunea strămutării proprietății și nici de cum actul material (*instrumentum probationis*).

5. Prescripția decenală prevăzută în art. 1900 din C. civil este întemeiată pe o prezumpție de renunțare sau confirmare și deci, aplicabilă numai la actele anulabile și nici de cum și la cele inexistente, absolut nule, căci neantul nu poate fi ratificat sau confirmat.

6. Întru cât convențiunile, conform art. 973 din C. civil, n'au efect decât între părțile contractante, și cum la vânzarea unui lucru al altuia, adevăratul proprietar nu ia parte la contractul încheiat, pentru dânsul fiind rez inter alios acta, este în drept în interval de 30 de ani să-și revendice lucrul înstrăinat de altul.

Judecata,

Având în vedere în această acțiune în revendicare, susținerile părților, depunerile martorilor și actele depuse la dosar;

Având în vedere că într'o acțiune în revendicare, reclamantul urmează să dovedească mai întâi titlul său de proprietate asupra bunului ce îl revendică și tot odată că acei fond se deține de părinte;

Având în considerație că părinte Iovița Stan Tânase Andrei, astăzi a declarat în instanță, că deține imobilele puse în acțiunea introductivă și că recunoaște proveniențele lor, știind că și reclamantul este fiu legitim al defunctului Gheorghe Lazăr;

Având în considerație că de altfel calitatea reclamantului este probată și prin extractul său de naștere aflat la dosar, iar identitatea pământurilor și faptul de po-

sesiune, prin depunerile martorilor, din a căror declarațiuni mai reiese că într'adevăr la moartea defunctului Gheorghe Lazăr imobilele în litigiu se găseau în patrimoniul acestuia ;

Având în vedere că titlul de erede fiind, în virtutea art. 644 din codul civil, un titlu translativ de proprietate, moștenitorul este în drept, întemeindu-se pe această singură calitate, să revendice din mâna ori cărui deținător un bun ce a făcut parte din patrimoniul autorului său și care bun nu este legalmente înstrăinat ;

Și cum reclamantul de astăzi este fiind legitim al defunctului Gheorghe Lazăr în urma căruia a rămas averea prevăzută în acțiunea introductivă, și prin urmare Neculai Lazăr este în drept a porni această acțiune în revendicare ;

Văzând că pârâta în susținerea cauzei prezintă șase acte de cumpărare pe numele tatălui său Constantin V. Lazăr, și cum reclamantul a recunoscut în instanță că pârâta lovița este fida legitimă și singura moștenitoare a defunctului Constantin V. Lazăr, și deci fiind moștenitoare sezinară, conform art. 653 din c. civil, ipso jure are proprietatea și posesiunea averi rămasă dela părintele său și fără îndoială este în drept să se servească de contractele formate pe numele tatălui său ;

Văzând că în privința celor trei acte autentice sub No. 4125, 2488 și 2611891 relative la imobilul de un stânjen și nouă palme, pământ prevăzut în acțiunea introductivă, nu mai este discuție, fiindcă reclamantul astăzi în instanță a recunoscut valabilitatea acestor contracte, restrângându-și acțiunea la imobilele arătate în celelalte trei contracte de cumpărare vânzare ;

Având în considerație că relativ la pământurile prevăzute în actele autentice sub No. 2199 și 2396/1893 la Trib. Putna sunt cumpărate dela Sorica, soția defunctului Gheorghe Lazăr, și cum din probele administrate s'a făcut dovada că aceste imobile aparțineau lui Gheorghe Lazăr, care încetând din viață în urma sa a lăsat ca descendent un singur moștenitor, fiul său Neculai, reclamantul de astăzi ;

Având în vedere că Sorica, soția defunctului Gheorghe Lazăr, nefiind proprietara acestor imobile, n'a putut transmite absolut nici o avere «*Nemo dat quod non habet*» și deci vânzarea efectuată se consideră ca inexistentă, dat fiind faptul că vânzătoarea înstrăina un ce pe care nu-l avea, iar cumpărătorul lua un lucru dela un «*a non domino*» ;

Având în vedere că vânzarea lucrului altuia este nulă la noi ca și în Franța, fiindcă deși legiuitorul nostru n'a prevăzut în mod formal nulitatea vânzării bunului altuia, cum este la francezi art. 1599 din codul civil, dar această eliminare, făcută cu ocaziunea traducerei codului Napoleon, nu poate fi interpretată în sensul că asemenea vânzări la noi nu sunt absolut nule ci numai anulabile ;

Trebuie să remarcăm că legiuitorul nostru a eliminat art. 1599 din codul civil francez ca un ce inutil, întru cât principiele fundamentale ale dreptului indică în mod prea evident, că o atare transferare de proprietate este absolut nulă. De altfel, este de ajuns să observăm modul de redactare al art. 1407 din codul nostru civil care consideră ca nul schimbul, decât ori unul din copertanți nu este proprietarul lucrului făgăduiț sau dat de dânsul, și prin urmare, cum același principiu se aplică și la vânzare (art. 1409 din c. civil) nu mai încape îndoială că înstrăinarea unui lucru al altuia, este radical nulă, fiind lipsă de cauză, fiind cauză falsă (art. 966 din C. civil) ; și cauza nu este alt ceva decât scopul principal ce și-au propus părțile prin contractul de vânzare în care obiectul au înțeles să fie un corp cert și determinat ;

Or, când este vorba de vânzarea unui lucru străin și pe care obiect l'ai precizat, l'ai determinat, indiscutabil) actul n'are cauză, cauză juridică, *causa justa*, fiindcă în momentul confecționării contractului bunul ce s'a vândut, nu aparținea vânzătorului care după lege, este obligat să transmită imediat proprietatea — știut

fiind că proprietatea se strămută prin simplul efect al consimțământului — (art. 1295 din c. civil) ; și prin urmare, este logic și prea lesne de înțeles că în atare cazuri, vânzătorul care n'a avut nici un bun cert determinat, adică proprietatea în cesiune, și astfel, el care nu poseda decât neantul conform maximei «*Nemo plus juris ad alium transferre potest quam ipse habet*» nu putea să transmită vre un bun și nimic valabil. (D. Alexandresco, Vol. VII, pag 571-572) ;

Având în vedere că pârâta în susținerea cauzei invocă și prescripția prevăzută în art. 1895 din c. civil și arată că posedă imobilele prin just titlu, căci le-a cumpărat cu acte dela Sorica și că a avut și bună credință, care fiind vorba de acte autentice se presupune până la proba contrarie, urmează să demonstrăm că această temă de argumentare este falsă, relevând că legiuitorul prin cuvintele «*justa cauză*» n'a înțeles decât convențiunea nu actual (instrumentum probationis) ; așa dar, în speță, Sorica Gh Lazăr care nu era proprietara imobilelor, înstrăinându-le n'a putut vinde imobilele arătate în acele acte ca corpuri certe, determinate ; într'o asemenea vânzare n'a existat convenție juridică valabilă, independent de actual material care s'a confecționat, pentru că nu actual instrumentar este justa cauză care, în atare cazuri, lipsește din capul locului și nu prin prescripția decenală se poate creia cauză ; și cum prescripția din art. 1895 din c. civil ca și cea din art. 1900 din c. c. este bazată pe prezumpția de confirmare, ratificare, evident că nu se poate ratifica neantul, nu se poate confirma un ce neexistent, un ce nul ;

Cât privește chestiunea de bună credință, deși n'ar fi nevoie de discutat întrucât dacă lipsește elementul principal, justa cauză, nu mai poate fi vorba de bună credință dat fiind și principul că un titlu nul, conform art. 1897 din c. civil, nu poate servi de bază prescripțiunii de zece sau douăzeci de ani ; totuși, făcând un lux de argumentări, credem că autorul pârâtei nici n'a putut fi de bună credință, și cum buna credință se presupune, și când este vorba de prezumpție desigur cea mai puternică prezumpție în speță este că. Constantin N. Lazăr când cumpără imobilele dela Sorica, știa că ele nu-i aparțin ci sunt ale minorului, căci el era văr bun cu Gheorghe Lazăr ; și dacă oamenii străini ca acei martori ascultați în ședința dela 13 Februarie 1910 au știut că imobilele derivau dele defunctul Gheorghe Lazăr, și dacă pârâta lovița fida lui Constantin Lazăr, a recunoscut în instanță că după auzite știe că imobilele au rămas în urma defunctului Gheorghe Lazăr, incontestabil că tatăl pârâtei în momentul când cumpără imobilele cunoștea perfect proveniența lor ;

Având în vedere că pârâta a mai invocat în favoarea ei dispozițiunea statornică în art. 1900 din c. civil, urmează să observăm mai întâi că convențiunile n'au efect decât între părțile contractante (art. 973 din c. civil) și reclamantul în acest proces nu este decât un terțiu, căci se știe că în timpul minorității acestuia au fost înstrăinate acele două imobile ; și cum este principul că minorul care n'a luat parte la un act nici direct, nici prin reprezentantul său legal, neavând nici acțiunea în anulare sau rescisiune, ci acțiune în revendicare contra terțiului care a dobândit bunul, evident că poate revendica în interval de 3 ani fondul înstrăinat ce i se cuvine, iar acel care a cumpărat fondul nu poate opune minorului decât numai usucapiunea de treizeci de ani.

Acesta fiind principul, fără îndoială, reclamantul Neculai Lazăr este în drept să revendice imobilele mai sus arătate cumpărate dela văduva Sorica. Am arătat că dispozițiunile art. 1900 din c. civil sunt aplicabile părților cari au format convențiunea și deci nu în cazul de față ; dar, afară de aceasta, ele sunt numai pentru actele anulabile, ori când vânzarea lucrului altuia este considerată ca inexistentă, nu poate fi vorba de aplicarea acestui articol, pentru motivul arătat mai sus, motiv simplu că această prescripție decenală este întemeiată pe o prezumpție de confirmare și se confirmă actele anulabile, nici de cum și cele nule ; așa dar, când

o convențiune n'are cauză sau este bazată pe cauză falsă sau ilicită n'are nici un efect, fiind absolut nulă, în baza art. 966 din C. civil, și deci nici confirmarea, nici prescripția nu pot acoperi viciul unui asemenea act absolut inexistent; și odată stabilit că asemenea titluri sunt nule, dela sine se înțelege că adevăratul proprietar are dreptul să revindă în interval de 30 de ani bunul său înstrăinat de altul în mod nevalabil, iar posesorul imobilului nu poate invoca decât numai prescripția prevăzută în art. 1890 C. civil, aplicabilă tuturor acțiunilor pentru care legiuitorul n'a fixat un termen special de prescripție;

În speță, prescripția prevăzută în art. 1900 din c. civil s'ar fi putut invoca numai atunci când Sorica Gheorghe Lazăr, mama reclamantului, ar fi vândut imobilele a-părținând minorului în calitate de tutrice, fără îndeplinirea formațiilor legale; or, Sorica a înstrăinat pământurile lucrând în numele său ca adevărată proprietară, și este știut că dacă până și în privința actelor săvârșite de curator, minorul emancipat are o acțiune prescriptibilă numai prin treizeci de ani, pentru simplul motiv că față cu minorul care n'a luat parte la act nici prin sine, nici reprezentat prin altul, curatorul se consideră ca un terțiu și actele nu sunt opozabile minorului; tot astfel, când un altul decât adevăratul proprietar vinde imobilul altuia ca al său, pentru adevăratul proprietar care n'a luat parte la această vânzare, este *res inter alios acta*, și prin urmare este în drept în interval de 30 de ani să revindă fondul înstrăinat pe nedrept;

Pentru aceste motive, imobilele prevăzute în cele două acte autentice No. 2199 și 2396/1893 urmează a le delasa reclamantului;

În ceace privește actul autentic sub No. 3258/1894 și transcris la No. 2576/1894 la Trib. Putna, pământ de arătură, cosire și cahalm;

Având în vedere că contrariu celor susținute din partea reclamantului, întrucât acest act de vânzare emană însuși dela reclamant, este făcut însă în timpul când acesta era minor;

Având în considerație că aci fiind vorba de un viciu de formă, este loc de aplicațiunea dispozițiunei excepționale a art. 1900 din c. civil care se întemeiază pe o prezumpție de renunțare sau de confirmare, aplicabilă actelor supuse anulării sau rescisiunei; și cum în speță minorul ajuns la majorat, avea facultatea să ratifice sau nu convențiunea, și dacă a lăsat să treacă zece ani dela majorat, se presupune că a înțeles să confirme obligația conform art. 1910 din c. civil, de acord în această privință cu art. 1876 din c. civil.

Pentru aceste considerațiuni urmând a se respinge acțiunea reclamantului în privința pământului prevăzut în actul autentic sub No. 3258/1894.

Admite în parte, etc.

Judecător, (s) V. Mamigonian

Observație. — Chestiunea vânzării lucrului altuia este viu controversată atât în doctrina cât și în jurisprudența noastră. Am susținut altă dată că vânzarea lucrului altuia este, în dreptul nostru ca și în dreptul roman, validă între părți și nulă în privința proprietarului¹⁾.

Acum însă, după o mai matură reflexie, credem că asemenea vânzare este nulă în sens de *inexistentă*, pentru lipsă de cauză (art. 966). Cumpărătorul având, în adevăr, de scop dobândirea proprietății lucrului cumpărat, proprietatea nu-i poate fi strămutată, vânzătorul nefiind proprietarul lucrului vândut. Art. 1599 din codul francez, care proclamă nulitatea vânzării lucrului altuia, este deci de prisos, nulitatea unui asemenea contract re-

zultând din principiile generale. De aceea, acest text a și fost eliminat din codul nostru. Nu insistăm astăzi mai mult asupra acestei chestiuni, pe care Judec. Ocol. Suraia o rezolvă în mod satisfăcător, dând motive puternice în sprijinirea acestui sistem.

Cu toate acestea, chestiunea este foarte controversată, și unii consideră asemenea vânzare ca anulabilă, iar alții ca *rezolubilă* din partea cumpărătorului²⁾, părere care-și are partizanii săi și în Franța³⁾.

Rămânem, cu toate acestea, neștrămutat în convingerea noastră, și dacă nu insistăm asupra chestiunii, cauza e că ea este destul de cunoscută.

Nu putem deci decât să probăm cartea de judecată ec adnotăm⁴⁾.

Tot nul este și schimbul lucrul altuia, pentru că schimbul este, ca și vânzarea, un contract tranzlativ de proprietate. În privința schimbului, avem chiar un text expres din care rezultă nulitatea. Acesta este art. 1407, care consideră schimbul ca nul, de câteori unul din coshimbători nu este proprietarul lucrului făgăduit de dansul. Or, dacă schimbul lucrului altuia este nul, cum s'ar putea ca vânzarea lucrului altuia să fie validă? Aceasta ne întărește și mai mult în convingerea noastră⁵⁾.

Tot juridic este și punctul din cartea de judecată a Judecăt. Ocol. Suraia relativ la prescripția decenală, prevăzută de art. 1900 din codul civil.

Prescripția de 10 ani, statornicită de acest text, fiind necontestat o confirmare tacită, după cum a spus-o anume tribunalul Jaubert în raportul său⁶⁾, este evident că această prescripție nu poate fi aplicată actelor *inexistente*, ei numai acelor *anulabile*. *Quod nullum est confirmari nequit*. Aceasta este atât de adevărat în cât nu e nevoie ca legea s'o spue, după cum o spune art. 1310 din codul italian⁷⁾.

În fine, tot juridice sunt și celelalte puncte din sentința ce adnotăm, asupra cărora nu insistăm.

În rezumat, această carte de judecată este remarcabilă. Ea ar putea servi de model la multe din tribunalele noastre. **D. ALEXANDRESCO**

¹⁾ Cpr. în acest din urmă sens, Cas. rom. Bult. 1900, p. 50 și *Dreptul* din 1900, No. 46 (cu not. lui Al. Degre); Trib. Teocui și Neamț, *Dreptul* din 1892, No. 66 și *Curierul Judiciar* din 1902, No. 52; Judecătoria Ocolului rural Albeni (cu nota d-lui Șt. Scriban), *Curierul Judiciar* din 1910, No. 19; Ionescu-Dolj, *Curierul Judiciar* din 1901, No. 1; G. Meitani, *Dreptul* din 1903, No. 10; Alex. Cerban, *Dreptul* din 1898, No. 33; Nacu, III, p. 174, 175, etc.

²⁾ Colmet de Santerre, VII, 28 bis, VI.

³⁾ Vezi în același sens, Trib. Dolj, *Dreptul* din 1894, No. 68; Judecăt. Ocol. Mizil, *Curierul Judiciar* din 1904, No. 5; Judecăt. Ocol. Boșotenii, *Curierul Judiciar* din 1910, No. 19 (cu nota d-lui Scriban în sens contrar), etc. Vezi și tom. VIII al Coment. noastre, p. 571, text și nota 1, etc.

⁴⁾ Vezi tom. IX al Coment. noastre, p. 15.

⁵⁾ Vezi tom. VII al Coment. noastre, p. 70, 71.

⁷⁾ Vezi tom. I. al Coment. noastre, p. 633 (ed. a 2-a).

¹⁾ Cpr. L. 28, Dig., *De contrahenda emptione*, 18, 1.